

SP Milletvekili ve Basel Vatandaşlık Komisyonu üyesi *Mehmet Turan* ; arkadaş okurları için yazdı:

Vatandaş olmak için ne yapmalı, neleri öğrenmeliyiz? (2)

Mehmet TURAN
Basel SP Milletvekili ve
Vatandaşlık Komisyonu üyesi

DİKTATÖRLÜK Halk politik uygulamalarda söz sahibi değildir. / Kuvvetler ayrılığı ilkesi yoktur. Yasa ve Kanunlar gözardı edilir ve hukuki süreçler çalışmaz. Temel insan ve Vatandaşlık hakları kısıtlıdır. Fikir, Düşünce ifadesi yasak, toplantı ve gösteri hakkı yoktur. Basına sansür, yasal olmayan tutuklamalar ve işkence vardır. Herkes polis ve asker baskısı altındadır. Basın sadece iktidarın elindedir. / Burada iktidarda KULT vardır. Göstermelik seçimler dışa yönelik yapılır.

Askeri Diktatörlük Tüm güç, bir tek askeri yöneticinin elindedir. Genellikle askeri üniforma ile öndedir. Veya bu iktidar, bir subaylar grubunca elde tutulur. Pakistan/ Burma/ Burundi

Parti Diktatörlüğü Sadece tek partinin oluşumuna ve seçimlere girmesine izin vardır. Çin / Küba / Kore

Theokratie Din Devleti. Dini liderlerin devlet gücünü eline geçirmesidir. İran

DEVLET Devletin üç önemli unsuru vardır: **Halkı / Sınırları belli Toprağı / Devlet gücü** Yasama Yargı Yürütme **Devlet** Devlet denince aklımıza gelen ilk soru, kim idare edecek, Yönetime kim sahiptir? Aristo devleti 6 şekilde ifade eder.

Monarşi,
Aristokrasi,
Politie,
Diktatörlük,
Oligarşi ve
Demokrasidir.

Devlet şekilleri

Zentralismus (Merkezi sistem)

Merkezden yönetim. Tüm ülke için aynı yasa ve tek bir Hükümet vardır.

Fransa/ İtalya Yunanistan / Türkiye

Bundesstaat İsviçre ,Almanya ,ABD ve Austurya örnekleri vardır. Küçük devletlerin iç işlerinde serbest dış ilişkilerinde birlikte olmasıdır.

Burada BÜNDNIS denilen anlaşma ile , devletlerin birliktelikleri olup, ayrılmaları mümkün değildir. **Bu ayrışmayı asker önlemekle mükelleftir.** Her ülke parçası bir devlet halindedir. İsviçre'de 26 ORTA VE 3000 CİVARINDA küçük devletçik vardır.

Staatenbund (Devletler birliği)

Bağımsız devletler , birlikte bazı temel nedenlerle anlaşma imzalarlar. Askeri ekonomik birliklerdir UNO, NATO, OPEC vb.

Vatandaşlık hak ve görevlerinin başında Temel Haklar ve Özgürlük gelir. Özgür ve bağımsız olmayan insanların hiç bir hakkı yok demektir. Bu nedenle temel haklar bakımından Yaşam hakkı

'Zaten İnsan hakları genel olarak devletler üstü temel haklardır. Tüm insanlar, doğuştan kazanmalıdır. Temel insan hakları, ilk defa İngiltere'de 1628' de yazılı olarak kaleme alınmıştır.'

Düşünce açıklama ve toplantı hakkı (Gösteri ve Miting v.s)

İstedığı kişi ile evlenme (yaşama) hakkı

Tarafsız (Yargı) Mahkeme Diskriminierungsverbot (Dışlanma ve ayrımcılık YASAĞI)

İnanç ve ibadet hakkı

Kişilik hak ve özgürlükleri

Sosyal Haklar

Eğitim hakkı

Grev hakkı

Sosyal sigorta

Dernek ve Vakıf hakkı

Politik haklar

Vatandaşlık hakkı

Seçme ve seçilme hakkı

Serbest ikamet etme hakkı

Rica etme (Petition)

Bu hakların tümü iç içe geçmiş ve birbirinden ayırt edilemez. Yani, temel insan hakları- Politik haklar- Sosyal temel haklar .

Zaten İnsan hakları genel olarak devletler üstü temel haklardır. Tüm insanlar, doğuştan kazanmalıdır. Temel insan hakları, ilk defa İngiltere'de 1628 yazılı olarak kaleme alınmıştır.

Katolog halinde ise , Amerikan Anayasası'na 1789 girmiştir. İnsan hakları ile Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonu' nu çoğu zaman insanlarımız karıştırmaktadır.

Peki nedir Vatandaşlık Görevleri (Mükellefiyetler)

Anayasada belirtilmiş olup

Vergi ödeme (Art 128, 130)

Eğitim hakkı (Mecburi eğitim) (Art. 62)

Sivilsavuma (Art. 61)

Sigortalılık (Art. 111-114, 117)

Askerlik ve Sivil yedek askerlik (Sadece erkekler Art. 55)

Sivil savunma (sadece erkekler Art. 61)

Bunun yanında politik haklar olarak

Vatandaşlık hakkı Adaptasyon- Vatandaş yapılıma - ya da doğuştan kazanılır.

18 yaşını dolduran her isviçreli seçme ve seçilme hakkına sahiptir.(Akıl hastaları hariç)

İnisiyatif hakkı

Referandum hakkı

Petition (Rica etme : Her insan İsviçre'de bu hakka sahiptir vatandaş olması şartı yoktur.)

VATANDAŞLIK

Vatandaşlığın edinimi daha evvelki yazılarımda belirtilmişti .

Kısaca hatırlarsak;Doğuştan elde edilir yani soydan , bir aile tarafından evlatlık

edinilmek yolu ile, ya da Vatandaşlık

Schweizerische Eidgenossenschaft Confœderatio Helvetica (CH)		
Unus pro omnibus, omnes pro uno Einer für alle, alle für einen		
Flagge	Wappen	
Gründung 1291 (Rütlichswur) Amtssprache Deutsch* Italienisch* Rätoromanisch* Hauptstad - Bundesstadt BERN* Staatform republikanischer Bundesstaat Regirungsform halbdirekte KONKORDANZ DEMOKRATIE Bundespräsidenten Wechselt Jährlich (Doris Leuthard) Regirungschef keiner		
Fläche 41'285 km² * Einwohnerzahl 7.783.000 *Pro km² 188 Einwohner* Einkommen Pro Einwohner ca. 68/ 70 000 US Dollar* 1848 ist erste Bundesverfassung * Heutigen Form als föderalistischer Bundesstaat wurde mit der Bundesverfassung von 1848 geschaffen. Sie gliedert sich in 26 Kantone (Gliederstaaten), Kanton Jura erst 1979 gebildet. Die aussenpolitische Neutral.		
Ordentliche Einbürgerung Wer seit zwölf Jahren in der Schweiz wohnhaft ist – die zwischen dem vollendeten 10. und 20. Lebensjahr in unserem Land verbrachten Jahre zählen dabei doppelt – kann ein Gesuch um Erteilung der eidgenössischen Einbürgerungsbewilligung stellen. Das Einbürgerungsverfahren ist dreistufig.		
Ordentliche Einbürgerung		
Kompetenz für den Entscheid	Voraussetzungen	Stufe Kanton
* Bund * Kanton * Gemeinde	Stufe Bund * 12 Jahre Wohnsitz * Eingliederung * Vertraut sein * Achtung der Rechtsordnung * keine Gefährdung der inneren und äusseren Sicherheit	* Wohnsitzvoraussetzungen * eigene kantonale Eignungsvoraussetzung Voraussetzungen Stufe Gemeinde * Wohnsitzvoraussetzungen * eigene kommunale Eignungsvoraussetzungen

edinilme hakkındaki anayasal düzenlemelerle belirlenmiştir.

İsviçre genelinde ulusal anayasanın yanında, her kantonun ve her beldenin kendine özgün anayasası olup, ulusal anayasaya uyumlu olmak koşulu ile, kendi yasaları ile belirlenmiştir. Kanton Basel- Stadt , bu konuda İsviçre'nin en yumuşak ve diğerlerine kıyasla en ileri aşamada olanıdır.

Vatandaşlık işlemleri ile, Ulusal düzeyde İMES, Kantonda kantonalerecht-dienst ve Bürgergemeinde ilgilenmektedir. (her Kantonun ve Gemindenin ayrıdır.)

Aranılan şartların başında 12 yıl kesintisiz İsviçrede ikamet etmek 05 yıl Kanton Basel'de ve 03 yıl Gemeinde de ikamet ediyor olmak gerekir. Bu durum Kantonda 3 yıl ve Gemeinde de 1 yıl olarak 23 yaşını doldurup İsviçre de okula gidene uygulanmaktadır.

Başvuruda ilk göze çarpanlar

Sabıka kaydı ve güvenilir olma Demokrasiyi, İsviçre anayasasını ve kanunlarını benimsemek ve yaşam bulması için çaba sarf etmek. Lokal dil Almancayı bilmek

Ekonomik , özel giderlerini ve vergisini ödeyebilme durumunda olma (İcra olmamalı)

Eşler birlikte, ya da ayrı ayrı başvuru yapabilirler.

Reşit olmayan çocuklar kural olarak aile ile birlikte sayılır.

Tüm işlemler için yapılan giderleri sıralarsak ;

Kanton:

25 Yaşına kadar gençler için sfr

710.00

25 Yaş üstü tek kişi sfr 1.070.00

evli çocuksuzlar sfr 1.280.00

Komün ücreti

sfr. 500.00.- ile sfr 800.00

Bu şartları yerine getirenlerin dosyasındaki eksiklerin tamamlanması,

işlemlerin sürmesi 2 yıla yakın bir zaman almaktadır.

Başvuruda bulunması gerekli olan evraklar

Medeni halini gösterir belge (Doğum-evlilik-Boşanma-Ölüm)

İkametgah belgesi

İcradan temiz belgesi

Savcılıktan sabıka kaydı

Vergi borcunu gösterir belge

Kimlik belgesi

Aile onayı (Çocuklar için)

Başvuru belgesi

Pasaportun kopyesi

Hafifletilmiş Vatandaşlık

(kolaylaştırılmış vatandaşlık) Yabancılarla evli ve isviçre'de ikamet edenler,

5 yıl isviçre'de ikamet etmişse bir yıldan beri bu gemeindedeki ikamet etmişse

3 yıldan beri İsviçreliyle ve isviçre geleneklerine göre yaşıyorsa

İsviçre yasalarına ve geleneklerine uyumluysa

Kolaylaştırılmış vatandaşlık haklarından yararlanırlar.

Hafifletilmiş vatandaşlık işlemlerinden, adedelet ve emniyet bakanlığı sorumludur

Kolaylaştırılmış vatandaşlık işlemleri için, ulusal devlet dairelerince

330.00 sfr. alınır.

NOT: Vatandaşlık

konusunda genel olarak bilinmesi gerekenler, bunlardır. Vatandaşlık Yasasını değiştirmek için , parlamentolar , değişiklik önerileri üzerinde yoğun olarak , çalışıyor. Sonraki aylarda bu değişiklikleri anlatmak için, yine sizlerle birlikte olacağım.

Mehmet TURAN